

Intergenerationeel contact in Beijum

*Sieger Veenstra (s2054604)
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Begeleider: B. Van Hoven*

Abstract

Het beeld lijkt te bestaan dat jongeren en ouderen elkaar ontlopen in Nederland. Intergenerationele segregatie lijkt een probleem te zijn in de hedendaagse Nederlandse samenleving. Hoe het opgelost moet worden komt niet duidelijk naar voren in de literatuur. Dit onderzoek zal proberen te verklaren waardoor intergenerationele segregatie beïnvloed wordt, en in hoeverre hier oplossingen voor zijn. Dit in de setting van de wijk Beijum in Groningen. Beeldvorming van verschillende generaties over elkaar, institutionele segregatie en gebrek aan goede voorzieningen en ontmoetingsplaatsen blijken een grote rol bij de totstandkoming van intergenerationeel contact te spelen. Voorzieningen zijn teveel op jonge kinderen en volwassenen gericht. De op volwassenen en ouderen gerichte voorzieningen verdwijnen gestaag. De mogelijke oplossing is kort gezegd de barrières omtrent leeftijd te verbreken en generaties in contact te brengen. Hoe dit mogelijk is, is niet helemaal duidelijk. Dit onderzoek heeft door beeldvorming en voorzieningen onder de loep te nemen een beeld geschetst van mogelijke oplossingen voor intergenerationele segregatie. Onder andere door intergenerationeel contact stimuleren en een breder palet aan voorzieningen voor verschillende generaties te creëren.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Theoretisch Kader	6
1.1 Intergenerationaliteit	6
1.2 Beeldvorming	7
1.3 Ruimtelijke ordening en voorzieningen	8
2. Onderzoeksmethode	10
2.1 Methodologie	10
2.2 Onderzoeksethiek	11
2.3 Respondenten	11
2.4 Reflectie op onderzoeksproces	11
3. Resultaten	13
3.1 Beeldvorming	13
3.2 Intergenerationele segregatie	15
3.3 Ontmoetingsplaatsen	16
4. Conclusies	21
Literatuur	22
Bijlagen	24
<i>Interviewvragen</i>	24
<i>Codetree (gemaakt in Atlas.ti)</i>	26

Inleiding

Aanleiding

's Avonds op straat ontlopen ouderen jongeren uit angst. Dit komt door het gevoel van onveiligheid rond jongeren dat ouderen hebben, voornamelijk wanneer zij 's avonds op straat lopen (Van Noije, 2011; GGD Nijmegen, 2007). Dit stelt het Sociaal Cultureel Planbureau in een rapport uit 2011 waarin naar overlast door en wangedrag van jongeren gevraagd wordt. In datzelfde rapport wordt beschreven dat de manier waarop jongeren worden neergezet in het publieke debat onterecht is, evenals dat het onterecht is dat jongeren vooral de ouderen tot last zijn. Er wordt geconcludeerd dat het voornamelijk jongeren zijn die jongeren als overlast ervaren, niet ouderen. Er lijkt een kloof te zijn tussen de ouderen en jongeren en dit is mogelijk het gevolg van stereotypen die beide generaties over elkaar lijken te hebben, met bijkomende misverstanden (zie Vanderbeck, 2007; Riley & Riley, 2000; Uhlenberg, 2000a, 2000b). De vraag is echter of mensen het hiervoor beschrevene ook zo ervaren.

Beijum is een wijk in het noordoosten van de stad Groningen (zie kaart 1, pp 5). In deze wijk wonen 12935 mensen, en relatief weinig jongeren in vergelijking als Groningen als geheel. Dit is 15% in Beijum mensen tussen 15-25 jaar tegenover 24% voor Groningen. Dit valt te verklaren: er wonen hier weinig studenten. Er zijn niet heel veel ouderen die in Beijum wonen, 65+-ers maken maar 5% uit van de bevolking in Beijum, in vergelijking met 12% voor Groningen als geheel. Maar telt wel relatief veel mensen tussen 45 en 65 (CBS, 2011). Van de bevolking van Beijum is 29% tussen de 45-65 jaar, in vergelijking met 22% voor Groningen als geheel.

Beijum is veel in het nieuws geweest in de jaren zeventig en tachtig vanwege drankmisbruik en drugsmisbruik van jongeren en een samenscholingsverbod, maar ook nu nog zijn er dergelijke problemen (Biesma e.a., 2011). Drankmisbruik en dit samenscholingsverbod kunnen bijdragen aan het negatieve beeld omtrent jongeren in Beijum en het aan het begin genoemde voorbeeld van ouderen die jongeren uit angst ontlopen zou een mogelijk scenario zijn. Verder kampt Nederland met een verlies aan voorzieningen en dit draagt ook in negatieve zin bij aan intergenerationele segregatie omdat er hierdoor minder kans is dat verschillende generaties een ontmoetingsplaats krijgen waar intergenerationeel contact gestimuleerd kan worden. Wat als hypothese gesteld zou kunnen worden dat wanneer op die ontmoetingsplaatsen goed contact zou zijn tussen de jongeren en de ouderen die in Beijum wonen, dit de leefbaarheid van de wijk goed doet omdat het negatieve beeld waarschijnlijk verdwijnt wanneer er contact ontstaat zoals omschreven in Riley & Riley (2002). Zij stellen dat door het opheffen van barrières omtrent leeftijd en de totstandkoming van contact deze negatieve beeldvorming verdwijnt en er in de richting van een age-integrated society gewerkt wordt. Dit heeft een positief effect op de leefbaarheid van een wijk (Cheung & Leung, 2011)

Onderzoeksdoel

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in het contact tussen jongeren en ouderen, en in hoeverre dit beïnvloed wordt door hun beeldvorming, en te kijken in hoeverre dit opgelost kan worden door de verschillende generaties in contact met elkaar te brengen waaronder door het creëren van een breder palet aan voorzieningen. Dit onderzoek probeert deze probleemstelling te benaderen door de volgende hoofdvraag en deelvragen. De vragen zullen getracht beantwoord te worden door middel van literatuur en primaire dataverzameling. Dit komt in hoofdstuk twee uitgebreider aan bod.

Hoofdvraag

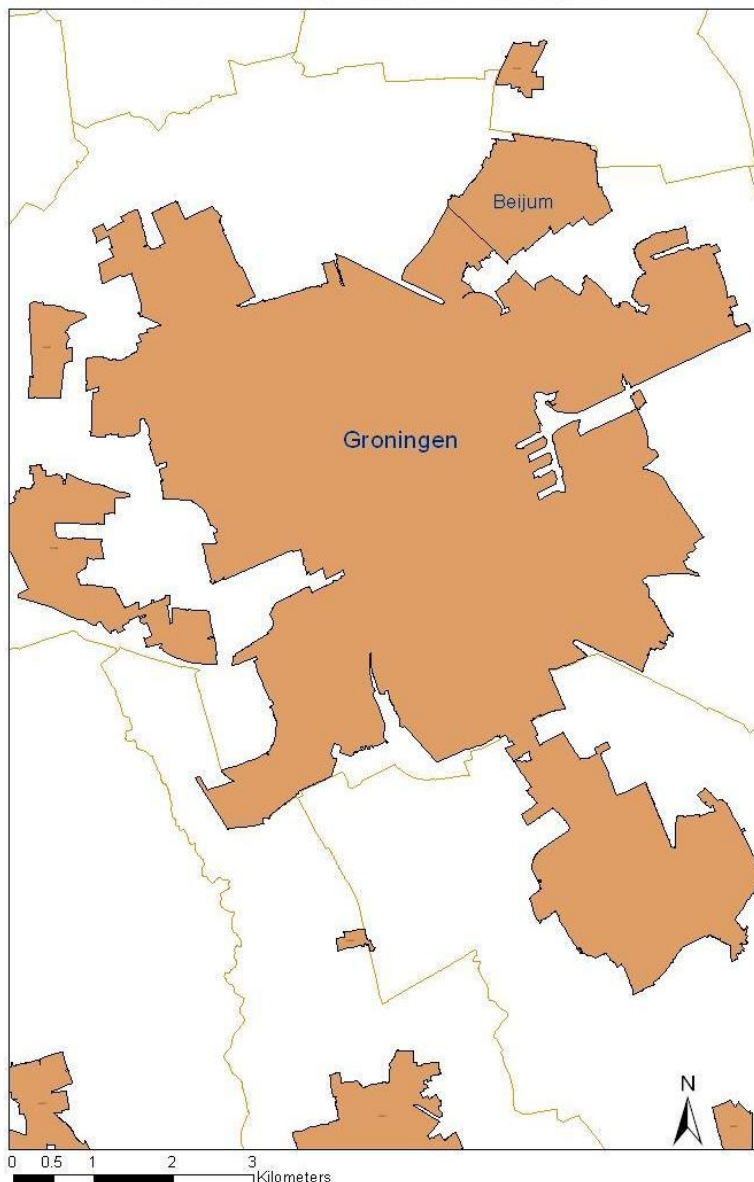
Welke factoren beïnvloeden beeldvorming en ontmoetingsplaatsen bij het contact tussen de jongeren, volwassenen en ouderen in Beijum?

Deelvragen

- Wat zijn de effecten van beeldvorming op intergenerationeel contact?
- Hoe ervaren de mensen in Beijum zelf deze negatieve beeldvorming?
- Wat zijn de effecten van bepaalde ontmoetingsplaatsen op intergenerationeel contact?
- Hoe ervaren de bewoners van Beijum dat zelf?
- In hoeverre is het intergenerationeel contact in Beijum te bevorderen?

Opbouw These

De volgende opbouw wordt in deze these aangehouden: een hoofdstuk waarin een theoretisch kader wordt geschetst. In het volgende hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode en de ethiek beschreven. In de hoofdstukken erna de dataverzameling en de resultaten. In hoofdstuk drie worden de antwoorden op de interviewvragen uiteengezet. In hoofdstuk vier ga ik verder met het beantwoorden van deel- en hoofvragen en vergelijk dit met de literatuur. In hoofdstuk vijf, de conclusies, worden alle hoofdzaken kort op een rij gezet. Ten slotte, hoofdstuk 6 beschrijft de beperkingen aan dit onderzoek en stipt de noodzaak voor verder onderzoek aan.

Locatie Beijum in Groningen

Kaart 1: locatie van Beijum in de stad Groningen

1. Theoretisch Kader

1.1 Intergenerationaliteit

Intergenerationaliteit is een moeilijk te hanteren begrip, en kan op verschillende manieren uitgelegd worden. Vanderbeck (2007) stelt dat er twee manieren zijn waarop intergenerationaliteit zich uit op sociaal vlak. De eerste is intrafamiliaire intergenerationaliteit, dus de het contact tussen familieleden van verschillende generaties. De andere extrafamiliaire intergenerationaliteit, dus het contact tussen verschillende generaties buiten de familiesituatie om. In dit onderzoek zal ik de volgende definitie hanteren: intergenerationaliteit de relatie tussen verschillende generaties buiten de familiesituatie om, dus extrafamiliaire intergenerationaliteit. Om de positie van dit onderzoek in het kader van intergenerationele wijken te plaatsen is de definitie van Intergenerationele wijken in dit onderzoek: wijken waarin verschillende generaties met elkaar in contact zijn buiten de familiesituatie om (Vanderbeck, 2007). De reden van de extrafamiliaire definitie is dat duurzaam extrafamiliaal contact bijdraagt aan de transitie van een age-differentiated society naar een age-integrated society (Riley & Riley, 2002; Vanderbeck, 2007). De hedendaagse samenleving kan worden omschreven als een wereld waarin alle generaties, jongeren – volwassenen – ouderen, gescheiden van elkaar leven (Vanderbeck, 2007). Dit wordt aangeduid als *intergenerationele segregatie*. Intergenerationele segregatie wordt omschreven als het gevolg van *institutionele segregatie*, wat eigenlijk inhoudt dat de verschillende generaties gescheiden van elkaar door het dagelijks leven gaan als gevolg van de volgende structuur. Jongeren gaan naar school en gaan daar om met andere jongeren., Volwassenen werken en worden daarmee gestimuleerd met volwassenen om te gaan. Daarnaast krijgen de meesten kinderen en zijn in toenemende mate bezig het leven van hun kinderen, en geven daarmee structuur aan het leven van kinderen. Ouderen zijn vaak gepensioneerd en doordat zij niet aan het gestructureerde leven van jongeren en volwassenen meedoen, raken zij in isolement (Vanderbeck, 2007). Bij sommige ouderen wordt dit door medische of mobiliteitsredenen versterkt (Vanderbeck, 2007; Riley & Riley, 2000). Het gevolg van het hiervoor beschrevene is, kort samengevat, dat de samenleving redelijk snel verandert in *een age-differentiated society* (Riley & Riley, 2000).

Zoals ook in de inleiding beschreven is, bestaat het idee dat ouderen structureel jongeren ontlopen (Van Noije, 2011; GGD Nijmegen, 2007). Een van de redenen hiervoor is het gevoel van onveiligheid wat ouderen lijken te hebben door jongeren (Pain et al. 2000; GGD Nijmegen, 2007). Van Noije (2011) stelt dat het gevoel van onveiligheid ontstaat door een verkeerde beeldvorming over jongeren in de Nederlandse samenleving en in het publieke debat. Er wordt gesteld in de resultaten van een enquête afgenomen door het SCP, ook besproken in het rapport van Van Noije (2011), dat in het regeerakkoord *Vrijheid en Verantwoordelijkheid* van Kabinet-Rutte vooral de oudere generatie door andere normen en waarden, hun fysieke beperkingen en hun kwetsbaarheid erg sterk de jeugdoverlast als hinderlijk ervaart. Een opvallende ontdekking volgens Van Noije is dat het beeld wat over jongeren bestaat in het publieke debat erg negatief is maar als individuen op hun mening hierover werden gevraagd bleek dit beeld heel anders te zijn. De kloof lijkt voornamelijk te ontstaan tussen jongeren en ouderen. Dit komt door het toenemende gestructureerde leven van jongeren, en in mindere mate (jong)volwassenen. (Karsten e.a., 2001; Vanderbeck, 2007; Meshel & McGlynn, 2004) Deze structuur is in principe dat de ouders van deze jongeren en jongvolwassenen in toenemende mate het leven van hun kinderen in de hand houden. Kinderen worden bijvoorbeeld met de auto van hier naar daar gebracht, doen daar wat ze moeten doen, en dit resulteert in een nog sterkere distantiëring tussen de generaties (Karsten e.a., 2001). Wat tevens een rol speelt in het bijzonder bij jongeren

is dat zij de neiging hebben cognitief egocentrisch te zijn (Bester, 2013). Ze nemen waar wat er in hun gezinssituaties speelt, in hun vriendenkring, op school en andere plaatsen waar ze veel komen. Echter, wat daarbuiten speelt doet hen weinig. Dit veroorzaakt uiteraard ook een afstand tussen jongeren en de andere generaties. Dit versterkt de hiervoor beschreven stereotypen uiteraard ook.

Het contact tussen jongeren en ouderen lijkt door het wat hierboven beschreven is er niet te zijn. In een artikel waarin sociale netwerken van mensen tussen de 19 en 30 jaar en 61 jaar en ouder onderzocht zijn in Nederland, blijken ouderen voornamelijk met ouderen om te gaan. Gemiddeld blijken van mensen van 61 jaar maar 6% regelmatig extrafamiliaal contact te hebben met mensen jonger dan 37 jaar. Van de mensen tussen de 19 en de 30 jaar hebben maar 3% regelmatig extrafamiliaal contact met mensen ouder dan 54 (Uhlenberg & De Jong-Gierveld, 2004, in Vanderbeck, 2007).

Duurzaam contact tussen de verschillende generaties is echter wel belangrijk. Een buurt waarin mensen van verschillende mensen van verschillende leeftijden en afkomst bij elkaar wonen lijkt een rol te spelen bij de leefbaarheid van de wijk of buurt. Intergenerationeel contact in een wijk zou de wijk goed doen, evenals een wijk met een diverse groep mensen van verschillende afkomst (Cheung & Leung, 2011). Dit wordt daarnaast in positieve wijze beïnvloed door een plaats waar verschillende mensen van verschillende generaties en afkomst bij elkaar kunnen komen en zich daar op hun gemak voelen (Buijs e.a., 2010). Om meer contact tussen de ouderen en jongeren in de hand te werken zijn er verschillende projecten geweest, onder andere in bijvoorbeeld Groot-Brittannië. Hier zijn verscheidene projecten geweest om door intergenerationeel contact revitalisatie van de buurt te triggeren. Deze projecten omvatten in wezen bottom-up participatie om zo de situatie in een bepaalde buurt te verbeteren op sociaal vlak, maar ook het fysieke aanzicht van hoe de buurt eruit ziet (bijvoorbeeld: Cahill 2004 & Participatory Geographies Working Group 2005, in Vanderbeck, 2007). Wat kort gezegd de bedoeling is van deze projecten, is om intergenerationeel contact te bereiken. Dit is mogelijk door middel van het verbreken van stereotypen die over elkaar bestaan, en duurzaam contact in de hand te werken. Dit zou op een grotere schaal kunnen leiden tot een *age-integrated society* (Riley & Riley, 2000). In een *age-integrated society* zijn mensen van verschillende generaties met elkaar in contact en beïnvloeden barrières omtrent leeftijdsverschil dit contact relatief weinig (Uhlenberg, 2000a, 2000b).

1.2 Beeldvorming

Wat Van Noije (2011) beschrijft in haar artikel is dat de beeldvorming van de Nederlandse samenleving niet altijd strookt met wat er zich afspeelt in de samenleving in de werkelijkheid. Beeldvorming is een concept waar een aantal aspecten van deel uitmaken. Dit zijn onder andere stereotypen (Bernier, 2011), ervaringen en het publieke debat (Glynn & Jeong, 2003). In het artikel van Van Noije (2011) komt naar voren dat het publieke debat jongeren nogal negatief neerzet. Er is gevraagd in een enquête over 'wangedrag door jongeren' aan mensen van verschillende generaties gevraagd of dit wangedrag ergere vormen heeft aangenomen dan vroeger, en of het een kenmerk betreft van de moderne generatie (Van Noije, 2011). Kort gezegd is de uitkomst van de eerste vraag dat het 'wangedrag van jongeren ernstigere vormen aannemen. Het antwoord op de tweede vraag was dat vooral mensen ouder dan 65 jaar het een kenmerk vinden van de huidige samenleving. De conclusie van het artikel is echter dat 'de jeugd vooral de jeugd tot last is' (Van Noije, 2011). Wat naast de publieke opinie een grote rol lijkt te spelen zijn stereotypen die over jongeren en ouderen bestaan, in het bijzonder de stereotypen die de media weergeeft over ouderen en jongeren in de samenleving. Deze lijken de

beeldvorming van de mensen in grote mate te beïnvloeden (Davis and Davis, 1985, in Vernon e.a., 1991; Bernier, 2011). Een negatieve beeldvorming vertaalt zich in een gedragspatroon waarin jongeren en ouderen structureel als iets negatiefs worden neergezet en deze negatieve beeldvorming beïnvloedt tot op zekere hoogte de totstandkoming van het contact tussen verschillende generaties. Er wordt gesteld dat zoals eerder ook genoemd door institutionele segregatie de kloof met de tijd groter wordt. Dit lijkt versterkt te worden door het geschetste beeld van ouderen in de media. Om de negatieve beeldvorming van de jongere en oudere generaties tegen te gaan zijn er verschillende projecten geweest om de beeldvorming te veranderen. Deze hebben wel redelijk een positieve uitwerking op het beeld van de verschillende generaties. Echter is het contact wat op stand komt meestal niet duurzaam.

Wat echter tegenstrijdig is met het voorgaande, is dat jongeren die niet hebben deelgenomen aan programma's of projecten waarin jongeren en ouderen met elkaar in contact worden gebracht wel van zichzelf al een enigszins positief beeld over ouderen hebben. Twee op de drie stereotypen die bestaan over ouderen zijn positief (Meshel & McGlynn, 2004). Voorbeelden uit de hiervoor genoemde studie zijn: 'vriendelijk', 'wijs' et cetera. Eén op de drie stereotypen zijn negatievere stereotypen, voorbeelden hiervan zijn: 'vervelend', 'eenzaam' et cetera. Het is te verklaren dat verschillende generaties die weinig contact met elkaar hebben afgaan op deze stereotypen door media-dependency. Dit betekent dat wanneer in de samenleving over bepaalde aspecten over bijvoorbeeld ouderen veel onzekerheden bestaan vanwege gebrek aan contact bijvoorbeeld. De manier waarop ouderen dan in de media neergezet worden geven dan een basis waaraan de eigen beeldvorming over ouderen aan onderhevig is (Glynn & Jeong, 2003).

Voor jongeren geldt hetzelfde, echter zijn de stereotypen die over jongeren bestaan vaker negatief dan ouderen. Een reeks van studies genoemd in Bernier (2011) geven aan dat jongeren vaak worden neergezet als gevaarlijk en veroorzakers van overlast (Berkeley Media Studies Group, 2000; Dorfman e.a., 1997; Dorfman & Schiraldi, 2001; Yanich, 2005; January & Youth Media Council, 2000, in Bernier, 2011).

De eigen ervaring die ook een rol speelt bij beeldvorming is vaak toch anders dan de stereotypen of het publieke debat. Meestal wanneer er naar de individuele mening over jongeren of ouderen wordt gevraagd is het een overwegend positief oordeel (Van Noije, 2011). Deze tegenstelling is moeilijk te verklaren, maar het zou kunnen dat wanneer een individu zelf jongeren en/of ouderen kent deze individu minder beïnvloed wordt door de stereotypen en het publieke debat. Media-dependency speelt hier dus veel minder een rol omdat het niet een onzekerheid over een bepaald iets betreft (Glynn & Jeong, 2003).

1.3 Ruimtelijke ordening en voorzieningen

Naast stereotypen lijkt de ruimtelijke ordening een rol te spelen die het ogenschijnlijke 'sociaal onacceptabel gedrag' van jongeren in de hand lijken te werken en het sociaal isolement van ouderen te veroorzaken. Lia Karsten e.a. (2001) stellen dat de ruimtelijke inrichting in veel wijken teveel op jonge kinderen is toegespitst. Jongeren zijn vaak genoodzaakt om hun eigen vertier te zoeken en kunnen daarmee voor andere ruimtegebruikers als bedreigend overkomen. Dit kan ook invloed hebben op hoe andere generaties naar jongeren kijken (Karsten e.a., 2001). Ouderen hebben minder voorzieningen, omdat deze voorzieningen wegtrekken naar andere locaties of worden opgedoekt en ouderen blijven daardoor vaker thuis. Bij sommige ouderen wordt dit door medische of mobiliteitsredenen versterkt (Vanderbeck, 2007; Riley & Riley, 2000).

Het is zoals eerder genoemd wel van belang dat er een breed palet aan voorzieningen is, omdat dit de leefbaarheid van de wijk in positieve wijze beïnvloedt. Zoals ook eerder genoemd wordt

intergenerationaliteit in de wijk het in positieve wijze beïnvloed door een plaats waar verschillende mensen van verschillende generaties en afkomst bij elkaar kunnen komen en zich daar op hun gemak voelen (Buijs e.a., 2010). Dit wordt onder andere beïnvloed door place-attachment welke groter is wanneer een buurt plaatsen heeft waar mensen van verschillende leeftijden zich op hun gemak voelen (Buijs e.a., 2010; Hidalgo & Hernandez, 2001). Deze plaatsen zijn niet alleen parken zoals beschreven in Buijs e.a. (2010) maar kunnen ook in bepaalde voorzieningen tot stand gebracht kunnen worden. Voogd & Woltjer (2010) stellen dat het wel vereist is dat mensen uit die buurt inspraak krijgen in dergelijke projecten. Dit is ook de basis van de intergenerationele projecten die eerder beschreven zijn: namelijk projecten die bijdragen aan de leefbaarheid van de buurt waarbij mensen van verschillende leeftijden inspraak hebben en op die manier duurzaam met elkaar in contact komen (Vanderbeck 2007).

Waar men in de literatuur echter niet uit lijkt te zijn is de manier waarop de totstandkoming van intergenerationeel contact echt goed mogelijk is. Er wordt gesteld dat door bepaalde projecten zoals hierboven beschreven het contact gestimuleerd kan worden, maar het contact wat in de hand gewerkt wordt is vaak niet duurzaam. Dergelijk duurzaam contact is echter wel de trigger die de negatieve beeldvorming die over elkaar bestaan laat verdwijnen, en daarmee dus een stap in de richting is van intergenerationeel contact (Meshel & McGlynn, 2004). Daarnaast is te stellen dat wanneer de ruimtelijke inrichting van een wijk, en dan voornamelijk de voorzieningen, op een breder leeftijdspectrum is gericht dit het contact kan stimuleren (Karsten e.a., 2001).

2. Onderzoeksmethode

2.1 Methodologie

Dit onderzoek is voornamelijk gebaseerd op primaire data, namelijk interviews. Voor deze dataverzameling zijn korte semi-structured interviews gehouden met negen respondenten. Dit waren vier respondenten tussen de achttien en vijfentwintig jaar, en vijf tussen de vijftig en vijfentachtig jaar. De interviews werden afgenomen op basis van een vragenlijst, echter werd de volgorde van deze vragen niet altijd aangehouden, dit naar gelang het verloop van het interview. De vragen gingen over de beeldvorming over jongeren en ouderen, over het contact tussen jongeren en ouderen in Beijum, en de voorzieningen in Beijum.

Het voordeel van semi-structured interviews is dat degene die geïnterviewd wordt bepaalde dingen kan beschrijven in hun specifieke context die relevant zijn voor dit onderzoek. Daarnaast kan de respondent zelf bepaalde zaken aan bod brengen waar de onderzoeker aanvankelijk niet aan dacht, maar welke toch relevant kunnen zijn voor het onderzoek (Longhurst, 2010). Verder kan er diepgang worden bereikt wat vaak niet mogelijk is bij bijvoorbeeld data uit enquêtes of census-data (Dunn, 2010). Ten slotte geeft een interview de interviewer de kans op reflectie op het onderzoek en daarmee kan de onderzoeker een uitspraak doen over de kwaliteit van het onderzoek wat niet goed mogelijk is bij enquête- of census-data die door anderen verzameld is aangezien de onderzoeker hier de controle niet over heeft. Dus de reflectie op de dataverzameling, diepgang en verschillende invalshoeken resulteert in een sterke argumentatie van een onderzoek (Dunn, 2010).

Naast de hierboven beschreven voordelen kleeft er als nadeel aan interviews dat deze vaak niet objectief zijn, en moeilijk in een- of grootheden meetbaar zijn (Silverman, 1993). Interviewers zijn ook niet geheel objectief en kunnen de geïnterviewde sturen, waardoor een vraag in wezen niet kan meewegen in het onderzoek aangezien er de kans is dat de geïnterviewde niet zijn of haar echte, volledige antwoord geeft als het een gevoelig onderwerp betreft.

De interviews die zijn afgenomen zijn opgenomen en uitgewerkt. (Zie ook de appendix voor de transcripten.) De gemiddelde duur van een interview was 38 minuten. Om de verzamelde data te analyseren is er in dit onderzoek besloten om de interviews te transcriberen en vervolgens te coderen in Atlas. Hiervoor is gekozen om de data ten eerste begrijpbaar te maken, ten tweede om de data te kunnen classificeren, en ten derde om onderlinge verbondenheid tussen de data en categorieën te ontdekken. Deze drie zaken, door Dey (1993, in Kitchin & Tate, 2000) aangeduid als *description*, *classification* en *interconnection*, zijn noodzakelijk om overzichtelijke en algemene doch relatief volledige antwoorden te krijgen op de deelvragen en de hoofdvraag. De reden is dat antwoorden voornamelijk subjectief zijn, en er zo objectief en zo abstract mogelijk patronen moeten worden ontdekt in deze aan mening onderworpen antwoorden opdat een goed antwoord op de hoofdvraag mogelijk is (Dey, 1993, in Kitchin & Tate, 2000).

De gekozen aanpak is de universele benadering, die interviews opbreekt tot kleinere delen en deze categoriseert en verbanden legt tussen deze categorieën en de al bestaande literatuur vanuit een brede invalshoek. Zoals eerder genoemd is kwalitatieve data namelijk vaak subjectief en onderhevig aan de sociale context, sociale setting en de ruimtelijke setting van de onderwerpen die de geïnterviewde gevraagd worden en de geïnterviewde zelf (Dey, 1993 in Kitchin & Tate, 2000). Daarnaast is de context van de geïnterviewde moeilijker vatbaar voor degene die analyseert, dus is een brede invalshoek voor de data-analyse een mogelijke oplossing voor dit probleem.

2.2 Onderzoeksethiek

Bij interviews zijn er belangrijke twee pijlers waarop de interview steunen qua ethiek, namelijk *anonimiteit* en *vertrouwelijkheid*. De respondenten moeten er zeker van zijn dat zijn of haar privacy in de vorm van naam, adres en andere gegevens gewaarborgd worden. Er moet ook nadrukkelijk worden gezegd wanneer interviews worden afgenomen, dat hun privacy ook daadwerkelijk wordt gewaarborgd. Er wordt daarom ook verwacht dat aan de respondent wordt gevraagd of het interview opgenomen mag worden (Longhurst, 2010). Verder wordt er gezegd dat respondenten een pseudoniem krijgen. Hierdoor probeer ik als interviewer informed-consent te krijgen van de respondent opdat de twee pijlers, anonimiteit en vertrouwelijkheid gewaarborgd worden en de geïnterviewde met een gerust gevoel het interview aan het interview meedoet.

Tevens moet in bepaalde situaties ingeschat kunnen worden tot hoever de interviewer kan doorvragen zonder dat de respondent op welke manier dan ook beledigd wordt of zich ongemakkelijk voelt, het *do no harm-principe* (Hay, 2010). Hier is rekening mee gehouden bij het opstellen van de interviewvragen en er alvorens een interview wordt afgenomen wordt er benadrukt dat de vertrouwelijkheid en anonimiteit gewaarborgd wordt.

2.3 Respondenten

In totaal zijn er negen mensen geïnterviewd. Dit waren 4 mensen tussen de 19 en 22 jaar. Verder 3 mensen tussen de 46 en 55 jaar en 2 van 83 en 86 jaar. Alle respondenten wonen al voor langere tijd in Beijum. Van de categorie 19-22 jaar zijn er drie van het mannelijk geslacht, en één van het vrouwelijke geslacht. Van de categorie 46-55 jaar zijn er twee van het vrouwelijke geslacht, en één van het mannelijke geslacht. Ten slotte, van de oudere is er één van het mannelijke geslacht, en de andere van het vrouwelijke geslacht. De laatste twee zijn met elkaar getrouwd.

De rekrutering van de respondenten was via kennissen van mij. Ik probeerde een zo breed mogelijke groep te verzamelen. Om deze reden heb ik aan kennissen te vragen of zij mensen kenden die mee zouden willen werken aan een interview. Op deze manier heb ik alle negen de respondenten gevonden.

De respondenten zijn ingedeeld in 3 categorieën, 18-22 jaar, 46-55 jaar en 83-86 jaar. Deze drie 'generaties' zijn met elkaar vergeleken. Hoewel er voornamelijk 'ouderen' met 'jongeren' vergeleken zijn, zijn er wel interviews gehouden met respondenten uit een andere leeftijdscategorie (46-55 jaar). Ouderen geven aan wel contact te hebben met volwassenen en prefereren naast contact met leeftijdsgenoten ook contact met volwassenen boven contact met jongeren (Uhlenberg & De Jong-Gierveld, 2004, in Vanderbeck, 2007). Er moet gezegd worden dat dit gaat om *extrafamiliaal contact*, en niet contact met familieleden, waar wel vaak contact tussen jongeren en ouderen is.

Verder komt bij volwassenen geen echte ontmoetingsplaats naar voren behalve werk. Om privacy zijn de genoemde werkplaatsen niet opgenomen in kaarten en is er geen kaart met ontmoetingsplaatsen van volwassenen.

Er is één interview afgenomen met twee respondenten. Dit was eerst niet de bedoeling, maar door het afzeggen van een andere respondent en omdat de vrouw van de man die geïnterviewd zou worden het leuk leek om mee te werken werd dit interview een dubbelinterview.

2.4 Reflectie op onderzoeksproces

Dit onderzoek is aan de volgende beperkingen onderhevig. Er is een kleine groep mensen geïnterviewd. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de hoeveelheid verzamelde data, deze zal

daarmee ook wat te eenzijdig overkomen. Er kan er over mij als onderzoeker gezegd worden dat ik wat te eenzijdig werk, en soms bepaalde perspectieven of ideeën niet in eerste instantie aanhaal. Dit onderzoek kan in andere context en op grotere schaal met meer interviews en meer invalshoeken sterk verbeterd worden. Dit beïnvloedt bijvoorbeeld de resultaten, die worden daarmee ook te over één kant gestreken. Wat verder een rol speelt in dit onderzoek is de beschrijvende aard van het stuk. Er wordt heel wat opgesomd, maar echt tot een hard antwoord komen doet dit onderzoek niet. Daarom is verder onderzoek vereist op grotere schaal. Er is onderzoek gewent naar op welke manieren, welke voorzieningen en projecten, op langere termijn duurzaam contact gegenereerd kan worden wat in Riley & Riley (2002) beschreven wordt als het met duurzaam contact genereren tussen verschillende generaties.. Wat niet in één keer veranderd kan worden is het Nederlandse stelsel wat intergenerationele segregatie wel degelijk beïnvloed, maar waar wel gewerkt aan kan worden is op kleine schaal verschillende mensen van verschillende leeftijden bij elkaar brengen.

3. Resultaten

Er komen drie hoofdzaken uit de interviews en de literatuur naar voren waar intergenerationele wijken aan onderhevig zijn op sociaal vlak. Dat zijn ten eerste de beeldvorming bij de mensen, die onderhevig is aan het beeld uit de media. Maar de eigen ervaring blijkt vaak anders te zijn. Ten tweede waardoor het vluchtige contact tussen verschillende generaties veroorzaakt wordt en of er behoefte is aan intergenerationeel contact of niet. Ten slotte komen ontmoetingsplaatsen waaronder voorzieningen in de wijk aan bod, in het bijzonder plaatsen waar intergenerationeel contact op te wekken.

Een bepaalde generatie worden door beleid en door elkaar gestimuleerd met de eigen generatie om te gaan. Met beleid wordt bedoeld dat bepaalde plaatsen door middel van functie leeftijdsspecifiek zijn geworden en andere generaties uit deze plaats vaak geweerd worden. Bijvoorbeeld dat op een school jongeren vooral met jongeren omgaan en volwassenen op het werk met volwassenen. De kloof tussen de generaties wordt daardoor alleen nog maar groter (Vanderbeck, 2007) en intergenerationele wijken waar de verschillende generaties duurzaam contact met elkaar hebben.

3.1 Beeldvorming

Zoals ook beschreven in het theoretisch kader zijn er een aantal aspecten die een rol spelen bij de beeldvorming van mensen. Dit zijn stereotypen, publieke opinie en de eigen ervaringen van mensen (Glynn & Jeong, 2003; Bernier, 2011). In het bijzonder bij stereotypen en de publieke opinie binnen de beeldvorming speelt de media een belangrijke rol. Deze geeft een nogal negatief beeld van de jongere en oudere generatie. Voorbeelden uit de media die genoemd worden door de respondenten zijn over jongeren 'onbeschoft', 'lui', 'crimineel' en 'egocentrisch'. Over ouderen zijn dat 'traag', 'zeurderig', en 'hulpbehoevend'. Er wordt eigenlijk weinig verschil genoemd tussen mannen en vrouwen, of afkomst.

De jongere respondenten kunnen zich wel relateren aan hoe jongeren in de media worden neergezet. Ze geven daarentegen wel aan dat ze, uitzonderingen daargelaten, het beeld dat in de media geschetst wordt niet altijd terecht vinden. Maarten (19 jaar) vind het beeld over jongeren te gefocust op één groep en te overdreven:

“dat valt wel mee, er zullen altijd wel een paar tussen zitten die onrust veroorzaken, of mensen gaan lastigvallen, of vandalisme, overlast veroorzaken. [...]Ik denk wel dat het heel erg wordt overdreven in ieder geval.” Maarten, 19 jaar

De overige twee leeftijdscategorieën waren wat minder positief over jongeren. Veel respondenten geven echter aan dat ze vinden dat de media wel erg veel negatieve stereotyperingen vertonen over jongeren. Johanna (55 jaar) vind dat jongeren bijvoorbeeld niet lui zijn, wat wel een stereotype is wat veel genoemd werd:

“ik hoor dat heel vaak mensen klagen ‘die jongeren die zitten de hele dag te gamen’... terwijl ik denk ‘jeetje, werkte jij 12 uur per week bij de AH vroeger?’ ze hebben huiswerk, ze hebben school, ze hebben baantjes erbij. Dus ik vind het dik meevallen. Ze zijn niet lui. Ze doen misschien andere dingen in hun vrije tijd dan de ouderen toen deden.” Johanna, 55 jaar.

Wat haaks hierop staat is dat vele andere respondenten wel aangeven het eens zijn met het beeld afkomstig uit de media. Dit is alleen niet zo bij de jongeren die ze kennen, en de eigen

ervaring is ook de reden van het andere beeld van jongeren (zie ook Glynn & Jeong, 2003). Het is dus wat tegenstrijdig: het beeld uit de media is te negatief, maar veel respondenten zijn het wel eens met het negatieve beeld. De eigen ervaring met jongeren is vaak wel anders: Over de eigen ervaring met jongeren waren respondenten positief te spreken.

Van alle respondenten gaven de oudste twee respondenten de meest positieve ervaringen met jongeren aan te hebben.

“ook bij de bus, ze laten mij altijd voorgaan. Dat is toch wel zo”. Anna, 83

Dit staat in sterk contrast met de resultaten van Van Noije (2011), waarin voornamelijk ouderen aangaven het meeste last te hebben van jongeren.

De jongere respondenten geven aan dat ze niet zo'n positief beeld hebben over ouderen. De mening over ouderen is behalve bij Tim (19 jaar) negatief, en vooral zeurderig komt als bijvoorbeeld stereotype veel naar voren. Verschil tussen mannen en vrouwen is er over het algemeen niet, alleen mannen zijn vaker 'relaxed':

“Bij oudere vrouwen denk ik eerder aan zeurpieten, bij oudere mannen denk ik meer aan relaxed” Maarten, 19 jaar

“ik zou zeggen dat vrouwen eerder ergens een probleem van maken dan mannen” Piet, 20 jaar

Ook bij de andere respondenten kwam een negatief beeld naar voren. Wat echter meespeelt is of de respondent de oudere kent of niet. De eigen ervaring lijkt het negatieve beeld te nuanceren bij een aantal respondenten.

“Als hier een oudere zou wonen dan zal je er gewoon wel contact mee hebben” Johanna, 55 jaar

Dit beeld van jongeren en ouderen strookt in zoverre niet met het argument van Meshel en McGlynn (2004) die stellen dat twee op de drie stereotypen die bestaan over ouderen positief zijn. Hetzelfde geldt voor jongeren, het beeld wat in de media geschetst wordt is erg negatief (Bernier, 2011; Van Noije, 2011). Er blijkt echter een grote nuance bij de individuen zelf te zijn wat betreft de beeldvorming. Zoals ook eerder genoemd, de meeste genoemde stereotypen uit de media zijn negatief. Dit beïnvloed ook dermate de beeldvorming van de respondenten waardoor ze nogal negatief lijken te denken over jongeren en ouderen. Dit wordt ook veel in de literatuur genoemd (Bernier, 2011;; Davis and Davis, 1985; in Vernon e.a., 1991; Bernier, 2011; Van Noije, 2011). Wat daarentegen opvalt is dat veel respondenten niet het idee hebben dat stereotypen die bestaan in de media over ouderen of jongeren in Beijum worden toegekend aan ouderen of jongeren. Dit staat in contrast met de theorie over media-dependency die stelt dat wanneer er onzekerheid is door bijvoorbeeld weinig contact over bijvoorbeeld jongeren en ouderen mensen sneller de neiging hebben om op het beeld af te gaan wat in de media geschetst is over in dit geval jongeren en ouderen (Glynn & Jeong, 2003). Eigen ervaring speelt hierbij een rol. De eigen ervaring is vaak neutraal of positief. Alleen over jongeren wordt gezegd dat ze veel drank gebruiken en de neiging hebben egocentrisch zijn. Dit strookt met de literatuur die stelt dat jongeren in vergelijking met andere Groningse wijken relatief veel drank en drugs gebruiken

(Biesma e.a.,2011). En het beeld komt overeen met het de negatieve beeldvorming over jongeren zoals beschreven in Van Noiye (2011), en dat tegelijkertijd de eigen ervaring anders is.

3.2 Intergenerationele segregatie

Als gevolg van het feit dat jongeren cognitief egocentrisch zijn (zie Bester, 2013), en door de negatieve beeldvorming over ouderen en jongeren, lijkt het contact tussen jongeren en ouderen er in Beijum volgens de respondenten niet te zijn. Een respondent vertelde dat jongeren in zichzelf gekeerd zijn en niet veel merken van wat er om hen heen gebeurt:

“Dat hoort ook bij jongeren, zij vinden geen enkele leeftijdsgroep belangrijker dan zichzelf. Dat is ook niet erg, dat is ook heel erg des jongeren. Ze hebben amper het idee dat ouderen een bestaan hebben, dat is volstrekt oninteressant voor ze.” Johanna, 55

Dit hoort zoals eerder ook aangegeven bij hun sociale en emotionele ontwikkeling, dus het niet vreemd is dat jongeren zich van andere generaties distantiëren (zie ook Bester, 2013).

Echter, mogelijk als gevolg van institutionele segregatie geven een aantal respondenten uit de leeftijdscategorie 18-22 jaar aan zich uitgesloten te voelen bij discussies omtrent problemen

“als een jongere iets doet dat er meteen de media of één of andere expert die weet wat we eraan moeten doen en dat die jongeren eraan moeten doen in plaats van dat er eerst aan die jongere zelf vragen van ‘wat heb jij fout gedaan, wat kan je de volgende keer beter doen?’ “ Maarten, 19 jaar

Het gevolg hiervan is dat deze respondenten het idee hebben dat de vooroordelen over jongeren hierdoor groter worden. Echter, een kanttekening moet geplaatst worden: de vraag is of jongeren hieraan mee willen werken of niet, aangezien jongeren de neiging hebben egocentrisch te zijn en zich niet lijken te bekommeren om eigen of andere generaties (Bester, 2013).

De meningen over de wil van de totstandkoming van contact zijn verdeeld. Alle respondenten geven aan dat het noodzakelijk is om contact tussen verschillende generaties te hebben, omdat dit de negatieve beeldvorming countert en het de leefbaarheid van de wijk goed zal doen. Dit strookt tot zover met Cheung en Leung (2011) die aangeven dat heterogeniteit in de brede zin van het woord, de leefbaarheid in een wijk of buurt ten goede doet. Daarnaast strookt het met het argument van Riley en Riley (2002) dat door het verbreken van barrières omtrent leeftijd verschillende generaties met elkaar in contact kunnen komen. Dit is een van de componenten om tot een age-intergrated society te komen. Er wordt gesteld door een van de respondenten dat intergenerationele segregatie zo zijn negatieve gevolgen heeft en een zelfversterkend effect heeft.

“Ik denk ook dat er te weinig contact is. Dat ligt ook aan het systeem in dit land, jongeren worden bij jongeren gedreven. Ouderen worden bij ouderen gedreven in zelfstandige wooneenheden, of verzorgingseenheden, en die zien helemaal geen jongeren. Wij slaan er zelf met deze maatschappij een wig tussen” Peter, 50

Het gevolg omschrijft deze respondent als volgt:

“dat je volkomen naast elkaar leeft. Geen begrip voor elkaar hebt, je snapt elkaar niet. jongeren praten in een taal die ouderen niet begrijpen. En dan wordt je bang voor elkaar, vooral ouderen die bang zijn voor jongeren.” Peter, 50

De quote strookt met de eerder beschreven theorie dat door deze structuur de generaties erg van elkaar gescheiden leven (Karsten, 2001; Vanderbeck, 2007; Meshel en McGlynn, 2004). Verder geeft het aan dat intergenerationele segregatie een zelfversterkend effect heeft. Omdat jongeren gescheiden van ouderen leven bijvoorbeeld, neemt de kans op misverstand en onbegrip voor elkaar toe. Dit versterkt de intergenerationele segregatie omdat jongeren dan nog meer naar jongeren trekken en ouderen naar ouderen (Riley & Riley, 2002). Dit vindt ook een andere respondent:

“... je kan wel met kinderen naar sport gaan, en naar clubjes en weet ik veel wat, maar dan wordt je ergens heengebracht, en dan kan je je ding doen en dan ga je weer naar huis en dat was het. Maar je moet ook leren om met andere mensen buiten om te gaan zonder dat dat wordt gestructureerd in de zin van jouw hobby, en je moet met kinderen om leven gaan die niet jouw hobby hebben.” Esther, 46 jaar

Op de vraag wat hier het gevolg van is:

“Dat ze straks niet meer kunnen aanpassen aan de maatschappij, dat ze niet flexibel genoeg zijn om met anderen samen te werken.” Esther, 46 jaar

Er kan dus gesteld worden dat intergenerationele segregatie tegengegaan zou moeten worden. Echter geven de respondenten tegelijkertijd aan dat de behoefte er niet is, de laatste component van het argument van Riley & Riley (2002): het duurzaam in contact brengen van verschillende generaties. Het is dus een tegenstrijdige uitkomst. Verschillende generaties hebben liever contact met eigen leeftijdsgenoten, maar bevestigen het geschetste negatieve beeld over jongeren en ouderen, zoals in de vorige paragraaf is uitgelegd. Het homogene netwerk qua leeftijd strookt met wat gesteld wordt in Uhlenberg & De Jong-Gierveld, (2004: in Vanderbeck, 2007) waarin naar voren komt dat ouderen weinig contact hebben met mensen jonger dan 30 jaar, en jongeren weinig contact hebben met mensen ouder dan 54 jaar. Het is dus niet makkelijk om een age-differentiated society te veranderen in een age-integrated society (Riley & Riley, 2002). Een van de manieren zijn ontmoetingsplaatsen. Dit wordt in de volgende paragraaf beschreven.

3.3 Ontmoetingsplaatsen

Als een der eerste vragen werd bij de interviews gevraagd hoe de respondenten Beijum vonden qua voorzieningen. Hoewel de meeste respondenten positief waren over de hoeveelheid voorzieningen, wordt er over de voorzieningen gezegd dat die voor alle generaties toegankelijk zouden moeten zijn.

“Maar nu worden alle ouderen en bejaarden in –taxi’s afgevoerd naar een bepaald groot pand, om daar een hele dag activiteiten te doen. Misschien is het veel beter om die activiteiten gewoon in de wijk te hebben, dan heeft iedereen er wat aan namelijk.” Esther, 46 jaar

“ja, jongeren vinden het hier ook wel chill, maar je hebt hier geen voorzieningen waar ze echt iets kunnen doen en dus gaan ze een beetje rondhangen. Dan krijg je overlast. Denk ik.”
Maarten, 19 jaar

Voor voorzieningen zoals winkels en sport gaan de respondenten daarom ook naar het centrum van de stad. Wat ook wordt aangegeven is dat bijna alle respondenten niet goed weten wat er gaande is qua activiteiten in Beijum zelf en waar.

Er worden wel een aantal ontmoetingsplaatsen voor jongeren en in mindere mate ouderen aangegeven. Bij het Trefpunt, de beide winkelcentra en in de straten Wibenaheerd en Nijensteinheerd komen de meeste jongeren bij elkaar (zie kaart 2, pg. 19). Er wordt veel aangegeven dat jongeren veelal verspreid door de wijk rondhangen. Aangegeven wordt dat er een zitplaats moet zijn (zoals een bankje). Het trefpunt lijkt toegespitst te zijn op vooral Antilliaanse jeugd. Het trefpunt huist naast een Antilliaanse jeugdsoos ook andere jeugdorganisaties (Trefpunt, 2014). Hiervan zijn de meesten niet op de hoogte. Alleen Tim (19 jaar) is wel eens gevraagd om deel te nemen aan activiteiten door het Trefpunt georganiseerd. De beide winkelcentra worden aangegeven als hangplek voor vooral jongere jongeren (tussen de 15-17 jaar oud). Hier wordt door de respondenten eigenlijk alleen gebruik van gemaakt om boodschappen te doen. Ontmoetingsplekken voor ouderen blijken er weinig te zijn. De Kleihorn wordt genoemd door Emma (22 jaar). De Kleihorn (zie kaart 3, pp. 20) is een buurtcentrum en school. Er blijken redelijk veel activiteiten georganiseerd te worden, gericht op kinderen, volwassenen, ouderen. Echter niet op jongeren (Buurtcentra in Beijum, 2014). Plaatsen waar veel ouderen zijn, zijn de Amkemaflats (zie kaart 3, pp. 20). Ouderen lijken door het verdwijnen van veel voorzieningen en andere ontmoetingsplaatsen sociaal geïsoleerd. Veel respondenten geven aan dat ouderen niet in het straatbeeld aanwezig lijken te zijn.

In tegenstelling tot de literatuur en het rapport van het SCP geven de meeste respondenten aan dat ze het hanggedrag van jongeren op de genoemde ontmoetingsplaatsen niet als overlast ervaren. Dit is ook in contrast met de hoeveelheid klachten die Meldpunt Overlast en Zorg binnen hebben gekregen over samenscholende jongeren (zie Biesma, 2011).

Er zouden volgens de respondenten meer voorzieningen gecreëerd moeten worden die in Beijum zelf moeten zijn aangezien er veel voorzieningen die als ontmoetingsplaats fungeerden weggegaan zijn. Deze voorzieningen lijken een rol te spelen bij intergenerationeel contact. Respondenten geven aan dat zij op bepaalde plaatsen het idee hebben dat ze worden gezien voor wie ze zijn, en niet op hun leeftijd worden beoordeeld. Een dergelijke plaats is bevorderlijk voor intergenerationeel contact en intergenerationele wijken. Immers, een dergelijke plaats geeft mensen de kans zich op hun gemak te laten voelen en dit doet de leefbaarheid van de wijk goed (Cheung & Leung, 2011; Buijs e.a., 2010). Een veel genoemde voorziening die de respondenten tussen de 19-22 jaar graag in Beijum zouden willen zien is een sportschool. Bij gezamenlijke activiteiten zoals sport lijken stereotypen weg te vallen. Dit zou kunnen leiden tot duurzaam contact waarbij op grotere schaal stereotypen over elkaar wegvallen en een meer geïntegreerde samenleving ontstaat waarin leeftijd weinig een rol speelt, een *age-integrated society* (Riley & Riley, 2002):

“... bij sommige sportverenigingen worden stereotypen weggelaten en probeert iedereen tegenwoordig wat open tegenover elkaar te zijn waardoor eigenlijk iedereen wel geaccepteerd wordt. Misschien beetje multiculturele sportverenigingen. [...] Bij sport draait het toch vaak om respect, hoe meer dat naar boven komt, hoe minder je gaat nadenken

over stereotypen, en hoe minder vooroordelen je creëert, en ben je wat breder, wat meer open minded voor meer doelgroepen..” Tim, 19

Hier blijkt wederzijds respect de trigger te zijn voor het verdwijnen van de negatieve beeldvorming over elkaar. Respect wordt door respondenten iets gezien wat bij sport hoort (Tim (19 jaar) en Maarten (19 jaar)). De overige respondenten geven in mindere mate aan dat een sportschool een voorziening is waar totstandkoming van intergenerationeel contact mogelijk is. Ze slaan het echter niet af:

”Ik doe een sport die door zowel ouderen als jongeren beoefend kan worden. Dan zie je alles vrolijk doorelkaar lopen. En dat daar dan een te dikke jongen van 14 bij zit, en een meisje van 20, dat maakt niemand wat uit, en een vent van 60. Dat gaat allemaal vrolijk met elkaar. Dat heeft wel te maken met de type sport en de discipline die daar heerst. Bij voetbal is dat alweer onmogelijk. Daar is alles alweer opgesplitst.” Peter, 50

Het hangt dus van het type sport af. Voetbal wordt hierboven genoemd als een sport waar dit intergenerationele contact moeilijk opgewekt wordt. Dit geeft een andere respondent ook aan.

”Als je ziet hoe die voetbalverenigingen, dat wordt steeds rumoeriger, het publiek wat erbij is, dat is niet echt bevorderlijk voor een prettiger omgang met elkaar. Ze zijn veel gauwer boos als een ander wint. [...] Ik denk dat als je gewoon wijk sport hebt, dan kan dat wel bevorderlijk zijn als de oudere zich ook maar een beetje gezellig gedragen en niet aan de kant staan te schreeuwen en denken van ‘mijn kind kan het beter’” Anna, 83

Andere voorbeelden van wat voor voorzieningen er zouden moeten zijn weten veel respondenten niet te geven, ze geven wel aan dat er meer activiteiten voor verschillende leeftijdscategorieën zouden moeten worden georganiseerd in bijvoorbeeld buurthuizen in de wijk. Beijum telt 3 buurthuizen en 2 sporthallen. Deze zijn door de wijk verspreid. Twee buurthuizen zijn gevestigd in een basisschool, en worden volgens de meeste respondenten die deze plaatsen aan het licht brachten veel gebruikt voor ouderen. Alleen de Beijumkorf - Kleihorn, (zie kaart 3, pg. 20) wordt aangegeven als plek waar jongeren en ouderen gebruik van maken. Echter wordt er aangegeven dat ouderen gebruik van de school zelf voor bepaalde activiteiten, en wordt er van jongeren gezegd dat ze er ‘rondhangen’ (Emma, 22). Contact is er niet. Zoals eerder gezegd, voor ouderen lijkt niet een echte ontmoetingsplek te zijn. Wat naar voren komt in de interviews is dat ouderen weinig in het straatbeeld aanwezig zijn en geconcentreerd lijken te zijn in de Amkemaflats. Dit kan gezien al het gevolg van het wegtrekken van voorzieningen en opdoeken van Innersdijk.

Ontmoetingsplaatsen Jongeren Beijum

Kaart 2: Locatie van Trefpunt, de winkelcentra en de straten Wibenaheerd en Nijensteinheerd, (bron: Top 10NI, ArcGis, 2014 & CBS, 2014)

Ontmoetingsplaatsen Ouderen

Kaart 3: locatie van De Kleihorn en de Amkemaflats (bron: Top 10NI, ArcGis, 2014 & CBS, 2014)

4. Conclusies

Er zijn een drietal zaken die een belangrijke rol spelen bij intergenerationeel contact in Beijum. Ten eerste *de beeldvorming* die in zekere mate beïnvloed is door de media, maar ook eigen ervaring en de publieke opinie (Glynn & Jeong, 2003). Op dit moment leven vooral ouderen en jongeren gescheiden van elkaar en contact wat er is, is van korte duur maar meestal positief. De paradox lijkt te bestaan dat aan de ene kant de generaties geen behoefte hebben aan contact met andere generaties, maar ze wel vinden dat het contact er zou moeten zijn. Wanneer er contact is, zal de leefbaarheid van de wijk toenemen. In het kader van intergenerationele wijken is het dus positief om duurzaam contact te stimuleren tussen verschillende generaties. Beeldvorming over jongeren en ouderen spelen een grote rol bij de totstandkoming van het contact, deze is deels beïnvloed door de media (Glynn & Jeong, 2003).. Jeugd en ouderen worden daar vaak negatief neergezet. Opvallend is wel dat wanneer individuen gevraagd worden over hun beeld van ouderen of jongeren, dat het wel genuanceerder is dan alleen negatief en er ook positieve zaken worden genoemd (zie Van Noije, 2011).

Wat het contact tevens beïnvloed is *institutionele segregatie*. Generaties worden gestimuleerd met de eigen leeftijdsgenoten om te gaan. Daarnaast worden niet alle generaties betrokken bij besluitvorming: jongeren die de fout ingaan worden niet betrokken bij het daarop volgende proces en geven aan dit anders te willen. De uitsluiting bij discussie versterkt het negatief geschetste beeld in de media ook.

Om institutionele segregatie op te lossen is uiteraard een grote verandering in de Nederlandse samenleving nodig. Dit is echter niet heel realistisch op de korte termijn. Maar bepaalde voorzieningen zijn wel *ontmoetingsplaatsen* waar intergenerationeel contact mee op te wekken valt. Door jongeren wordt sport genoemd als iets wat mensen samenbrengt en stereotypen wegvallen als gevolg van wederzijds respect.. Dit stimuleert duurzaam contact welke belangrijk is bij een leeftijd-geïntegreerde samenleving, waar leeftijd weinig een barrière vormt tussen verschillende generaties in (Vanderbeck, 2007; Riley & Riley, 2002). Andere 'voorzieningen' die genoemd worden zijn vooral plaatsen waar gezamenlijke activiteiten georganiseerd kunnen worden, voor zowel ouderen als jongeren toegankelijk. Voor alsnog blijken jongeren benadeeld te zijn door negatieve beeldvorming over jongeren in Nederland. Ten slotte, vooral ouderen blijken benadeeld te zijn qua voorzieningen en blijven daarmee vaak uit het straatbeeld.

Literatuur

- Bernier, A. (2011). Representations of youth in local media: Implications for library service. *Library & Information Science Research* 33(2), pp. 158–167
- Bester, G. (2013). Adolescent egocentrism in a learning context. *Africa Education Review*, 10(3), pp. 393--409.
- Buijs, A., Elands, B. & Peters, K. (2010). Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion? *Urban Forestry & Urban Greening*. 9, pp. 93–100
- Cheung, C. & Leung, K. (2011). Neighborhood homogeneity and cohesion in sustainable community development. *Habitat International*. 35, pp. 564 -572
- Dunn, K. (2010). Interviewing. In Hay, I. (Red.). (2010). *Qualitative research methods in human geography*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, pp. 281-294
- GGD regio Nijmegen, (2007). *Onderzoek in 2005 naar gezondheid, welzijn en leefstijl van ouderen in de regio Nijmegen* [online]. Nijmegen: GGD Regio Nijmegen
- Glynn, C.J. & Jeong, I. (2003). Public Opinion and the Media. *Encyclopedia of International Media and Communications*. 3, pp. 631-640
- Hidalgo, M.C. & Hernandez, B. (2001) Place Attachment: conceptual and empirical questions, *Journal of Environmental Psychology*, (21)3, Pg.273-281
- Karsten, L, Kuiper, E., Reubsaet, H. (2001). *Van de straat?: de relatie jeugd en openbare ruimte verkend*. Assen: Uitgeverij Van Gorcum
- Kitchin, R. & Tate, N.J. (2000). *Conducting research in human geography: theory, methodology and practice*. 1st ed. Harlow: Prentice Hall.
- Longhurst, R. (2010). Semi-Structured Interview and Focus Groups. In Clifford, N., French, S., Valentine G. (Red.), *Key Methods in Geography*. Thousand Oaks: Sage, pp. 103-115
- Meshel, D.S. & McGlynn, R.P. (2004). Intergenerational contact, attitudes, and stereotypes of adolescents and older people. *Educational Gerontology* 30 (6), pp. 457–479
- Pain, R., Mowl, G., and Talbot, C. (2000). Difference and the negotiation of 'old age'. *Environment and Planning D: Society and Space* 18, pp. 377–393.
- Riley, M.W., and Riley, J.W. Jr. (2000). Age-integration: conceptual and historical background *The Gerontologist* 40, pp. 266–270.
- Uhlenberg, P. (2000a) Integration of young and old. *The Gerontologist* 40, pp. 261–266.
- Uhlenberg, P. (2000b) Introduction: why study age integration? *The Gerontologist* 40, pp. 276–281.
- Van Noijs, L. (2011). De jeugd is vooral de jeugd tot last'. *Secondant* 25 (1), pp. 36-41
- Vanderbeck, R. (2007). Intergenerational Geographies: Age Relations, Segregation and Re-engagements. *Geography Compass* 1/2 pp. 200–221
- Vernon, J.A., Allen-Williams, J., Phillips, T. & Wilson, J. (1991). Media Stereotyping: A Comparison of the Way Elderly Women and Men Are Portrayed on Prime-Time Television. *Journal of Women & Aging* 2(4), pp. 55-68
- Voogd, H. & Woltjer, J. (2010) *Facetten van de Planologie*, 9th edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer, pp.17-20 & 141-142.

Statline:

[\[http://statline.cbs.nl/statweb/\]](http://statline.cbs.nl/statweb/)

De Kleihorn

[<http://www.buurtcentrainbeijum.nl/web/kleihorn>]

Trefpunt:

[<http://www.trefpuntbeijum.nl/>]

Bijlagen

Interviewvragen

Bij deze opname heeft U het recht om tussendoor het interview te onderbreken, evenals het recht de opname apparatuur stop te laten zetten. Verder heeft u het recht om bepaalde informatie niet mee te laten wegen in het onderzoek. De data kunnen voor wetenschappelijke en onderwijsdoeleinden gebruikt worden. Citaten kunnen opgenomen worden in een artikel voor een wetenschappelijk of professioneel tijdschrift, of in colleges gebruikt worden.. We gaan vertrouwelijk met uw gegevens om, en u kunt zelf een pseudoniem kiezen. Zou ik het interview mogen opnemen?

Zou u iets over uzelf kunnen vertellen?

Leeftijd

Opleiding/baan

Hobby's

Familiesituatie

Hoe lang woont u al in Beijum? Waar? (kaart laten zien)

Introductie:

1. Hoe zou u de wijk Beijum omschrijven?

- wat vindt u van de wijk Beijum?

- voorzieningen? Huisvesting? Sociale cohesie?

- van welke plekken maakt u vaak gebruik?

2. Hoe zou u het contact tussen ouderen en jongeren in Beijum beschrijven?

Stereotypen over jongeren en ouderen

3 a) Welke stereotypen over ouderen kent u uit de media?

b) Welke stereotypen over jongeren kent u uit de media?

- Zou u daar zelf andere stereotyperingen over jongeren/ ouderen aan willen toevoegen?

- Niet **alle** jongeren en ouderen zijn hetzelfde, verschillen de stereotyperingen ook naar bijvoorbeeld etniciteit en geslacht?

4. In hoeverre denkt u dat mensen in Beijum deze stereotypen ook toekennen aan jongeren/ ouderen in Beijum?

- Kunt u een voorbeeld geven? (doorvragen of het gaat om een specifieke situatie, specifieke plek, specifieke tijd, specifieke interactie tussen groepen van mensen, verschil etniciteit en geslacht)

- {*waarom sommige jongeren probleemjongeren worden*}

5. U noemde eerder dat u gebruik maakt van PLAATS X voor activiteit Y. U beschrijft op deze plek het contact met jongeren/ ouderen als '...'. In hoeverre ervaart u het gedrag van deze ouderen/ jongeren als stereotype?

Intergenerationeel contact

6. Heeft u zelf regelmatig contact met mensen ouder dan 60 jaar/jonger dan 25 buiten de gezinssituatie?

-> zo ja: kunt u iets over deze personen vertellen? in welke context? (welke reden/ functie) , welke locatie, hoe vaak? Hoe is dit contact ontstaan? hoe ervaart u dit contact? in hoeverre verschilt dit contact met contacten met andere leeftijdsgroepen? De personen waar u contact mee heeft, in hoeverre voldoen zij aan de eerder genoemde stereotypen over ouderen? (als er een verschil genoemd wordt- wat maakt hen anders)

-> zo niet: zijn er dingen die dit contact belemmeren? (doorvragen over bepaalde plekken waar de verschillende groepen elkaar tegen kunnen komen, eventueel gebruiken ze de plek op andere tijden etc..)

-> Liever contact met andere leeftijdsgroepen/ leeftijdsgenoten? waarom?

7. We hebben het net gehad over contacten met ouderen/ jongeren en stereotyperingen. Hoe zouden stereotypen kunnen veranderen? Wie zou wat, waar, met wie, ... moeten doen?

- Wat zou uw eigen rol hierin zijn?

- Wat zou de rol van uw contacten hierin kunnen zijn?

- Zijn er bepaalde plekken/ situaties waar stereotypen minder een rol spelen dan op andere, waaraan ligt dat? (waar speelt leeftijd een kleinere rol?)

8. Wat zijn volgens u de gevolgen van het eerder genoemde missende contact tussen ouderen en jongeren voor de leefbaarheid in wijken?

- hier eventueel doorvragen over begrip voor elkaar, hulp bieden etc.

9. Denkt u dat wanneer er contact meer contact ontstaat tussen ouderen en jongeren in Beijum, jullie elkaar beter zouden begrijpen?

- waarom wel of waarom niet?

(zo ja) Hoe denkt u dit contact op te kunnen wekken/te stimuleren?)

- waarom op die manier?

Voorzieningen (of gebrek eraan)

Lia Karsten is een geografe aan de universiteit van Amsterdam. Zij is onder andere geïnteresseerd in geografie van kinderen, en heeft hierover veel geschreven. In een van haar boeken bespreekt zij dat omdat jongeren geen eigen plek hebben omdat de ruimtelijke inrichting voornamelijk op jongere kinderen ingericht is, voornamelijk hun eigen vertier moeten maken. Dit heeft ook invloed op hoe de oudere generaties naar deze jongeren kijken.

10. Een ander punt wat in de literatuur gesteld wordt is dat in de ruimtelijke ordening van een wijk vaak te weinig met de groep ouderen en de groep jongeren rekening wordt gehouden. Voor wie denkt u is Beijum een goede en voor wie een minder goede wijk? Waarom? Wat mist? Ervaart u dit op die manier?

- waarom wel/waarom niet?

- zijn er plaatsen die vooral door jongeren gebruikt worden?

- zijn er plaatsen die vooral door ouderen gebruikt worden?

- zijn er plaatsen waar mensen van verschillende leeftijden samenkomen?

- worden de plaatsen die door één bepaalde leeftijdsgroep gebruikt worden door andere leeftijdsgroepen als niet gewenst ervaren?

11. Er zouden meer voorzieningen moeten komen voor een breder leeftijdspalet. Wat voor voorzieningen zouden moeten worden gerealiseerd om het gebrek hieraan op te lossen?

- waarom die voorzieningen?

- waar?

Dit waren al mijn vragen. Zijn er nog meer dingen die u bespreken wil?

Ik wil u hartelijk bedanken voor uw medewerking aan dit interview.

Codetree (gemaakt in Atlas.ti)

